

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ulica Boschetto 5,
Telefon 1570.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
o o o Rokopisi se ne vračajo. o o o

Naročnina:

za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Splošno gibanje v polnem teku.

Nepoštenost železniških uprav na eni strani in grozna, od dne do dne naraščajoča druginja na drugi strani, sta povzročili med avstrijskimi železničarji nevoljo, kakor je doslej še nismo videli. Iz vseh krajev Avstrije se poroča, da razburjenje narašča in prav nič čudnega ne bo, če nam prihodnji tedni prinesejo dogodljajev, ki bodo za naše gospodarsko življenje eminentne važnosti. Ta dejstva seveda napram javnosti niso ostala skrita in simpatije, ki jih goje široki krogi za železničarje nam dokazujejo, da javnost po svoji veliki večini pripoznava opravičenost nezadovoljnosti in nevolje. Edina vlada in klerikalno-agrarni sleparji nam stoje osamljeni nasproti in naša naloga bo, da tudi ta dva, sicer ne odločilna faktorja prepričamo, da se svetovno kolo tudi preko njih vrti v določeni smeri odgovarjajoč zahtevam neizprosni naravnih zakonov.

Da se pa smer gibanja jasno določi in ob enem onemogočijo vsi izgredi, ki bi na razvoj potrebnega gibanja le ovirajoče vplivali, je bilo potrebno, da precej početkom preidejo vajeti gibanja v take roke, ki so naravno zato poklicane in to so roke železničarjev samih. Odbiti je bilo v prvi vrsti treba vse parasite in kapitalistične hlapce, ki se že leta in leta trudijo izvabiti železničarje na stranska pota. To pa je bilo le na ta način mogoče, da se poizve mnenje železničarjev samih in se njim samim prepusti odločitev.

Izvršitev te naloge je prevzelo „splošno pravovarstveno in strokovno društvo za Avstrijo“ in je sklicalo v to svrhu konferenco zaupnikov vseh avstrijskih železničarjev. Konferenca se je vršila v nedeljo, dne 3. t. m. na Dunaju in je že vdeležba dokazala, da je potrpežljivost avstrijskih železničarjev pri kraju. Povabilu so se odzvale vse društvene podružnice, ki so odposlale 476 zaupnikov. Poleg teh se je pa konference vdeležilo še 25 članov centrale in okrog 100 dunajskih zaupnikov, državnih poslancev, zastopnikov drugih organizacij itd. Med drugimi smo opazili tudi podpredsednika avstrijske zbornice sodr. *Pernerstorferja*, zastopnika avstrijske socialne demokracije poslanca sodr. *Skareta* in odposlanca socialnodemokratske frakcije državnega zbora, poslance sodr. *Glöckela*, *Rennerja*, *Seitza* in *Winterja*. Nadalje kot zastopnika avstrijske strokovne komisije sodr. *Antona Hueberja* in še celo vrsto drugih, v delavskem gibanju dobro znanih sodrugov.

Zborovanje se je otvorilo ob 10. uri dopoldan ter je trajalo do 8. ure zvečer. Otvoril ga je predsednik organizacije sodr. *Schwab*, ki je poleg sodr. *Brodeckyja* vodil tudi razprave. Prvi je dobil besedo kot poročevalec tajnik železničarske organizacije in državni poslanec sodr. *Josip Tomschik*. V dve uri trajajočem prepričevalnem govoru

je obrazložil sedanje politične in gospodarske razmere, ki zahtevajo odločnih korakov. Orisal je početje žoltilih organizacij v tako živih barvah, da so bili vsi navzoči prepričani, da so le slednje vzrok, če železniške uprave do danes še niso izpolnile tistih obljub, ki so jih dale že leta 1907. in 1908. Dejal je tudi, da so razmere take, da brez boja skoraj ni pričakovati, da bi uprave storile svojo dolžnost, da pa vendar priporoča največjo opreznost, kajti nameni vlade in kapitalističnih strank so tako prozorni, da o njih ni dvoma. Seveda se tudi teh namenov ne strašimo, če so mase železničarjev za boj, toda ker smo si v svesti osodepolnih posledic takega boja za vse gospodarsko življenje, zato bi bilo umestno, da se še enkrat poskusi rešitev spornih vprašanj mirnim potom. Ta nasvet je naletel na splošen odpor in vsi navzoči so zahtevali, da se takoj sklene in tudi stori odločilne korake. Debate se je vdeležilo nad 25 železničarjev in iz vseh teh govorov je bilo posneti, da je nezadovoljnost splošna in da železničarji sami zahtevajo odločitve pa naj si bode taka ali taka. V debato sta posegla tudi poslanca *Pernerstorfer* in *Seitz*, ki sta obljubila, da bodo socialno-demokratski poslanci napeli vse sile in vporabili vsa sredstva, da se ugotovi opravičenim zahtevam železničarjev. Končno je predlagal sodr. *Scheibein* sledečo

RESOLUCIJO:

Z ozirom na vedno naraščajočo druginjo živil, stanovanj in drugih potrebščin, ki povzročajo vedno večjo bedo delovnega ljudstva in posebno železničarjev ki imajo stalne plače; nadalje z ozirom na to, da vlada doslej še ni popolnoma ugodila obljubam, ki jih je dala v letih 1905, 1907 in 1908 železničarjem in ki jih še vedno namenoma zavlačuje vzlic temu, da se je tozadevno že večkrat prav resno pri njej posredovalo, izjavlja dne 3. septembra na Dunaju zborujoča državna konferenca avstrijskih železničarjev, da absolutno vstraja pri svojih zahtevah in njih takojšnji rešitvi; ob enem opozarja vlado z vso resnostjo, da naj ne zlorablja potrpežljivosti splošnega občinstva, ker bi imelo vsako nadaljnje zavlačevanje take posledice, ki bi bile osodepolne za splošno gospodarsko življenje. Državna konferenca nalaga torej centralnemu vodstvu nalogo, da ima poiskati stika z izvoljenimi zaupniki občinstva, s člani personalnih komisij in delavskih odborov ter s socialno demokratsko frakcijo državnega zbora, s strankinim vodstvom in s temi najti predpogojev za odpravo grozne bede.

Resolucija je bila z veliko večino sprejeta, toda videlo se je, da bi zaupniki še z večjim veseljem glasovali za takojšnji boj, ker ne zaupajo nič več vladnim obljubam in so prepričani, da je osobje že sito zavlačevanja.

Volil se je nato še eksekutivni odbor v katerem so zastopani vsi železniški okraji

in vse kategorije železničarjev in se je zaključilo zborovanje.

Če vlada ni popolnoma slepa, potem je lahko ob priliki te konference spoznala, da nje agrarna politika za državo ne bo rodila dobrih sadov.

Spoznala je pa tudi lahko, da je vse govoričenje in pisarjenje narodnjakarskih in farskih železničarskih talmi-organizacij humbug najhujše vrste, ki je bil sicer pesek v oči vladi in njenim podrepnikom, nikdar pa ne zavednim železničarjem, ki vedo, da jim je le lastna moč tisto sredstvo, ki jih bo rešilo iz grozne bede, v katero jih je spravila popolna vladina nezmožnost in brezprimerna hudobija kapitalističnih spekulantov in njihov odprod.

Železničarji so pripravljani in ne boje se javnih in skritih groženj. Dajte jim kruha, in mirna Bosna! Gorje pa če bi se skušalo še nadalje zavlačevati rešitev njihovih najnujnejših in opravičenih zahtev, kajti nedvomno bi dokazali, da je še v veljavi star izrek:

»Alle Räder stehen still, wenn dein starker Arm es will.«

Veitkanska demonstracija dunajskih železničarjev.

Odkar so železničarji protestirali proti odklonitvi dvajsetmilijonskega predloga v državnem zboru, še ni Dunaj videl tako mogočne demonstracije, kakor so jo uprizorili železničarji dne 4. t. m. v dvoranah hotela Wimberger. Že prihod železničarjev na shod je napravil najmočnejši utis, kajti prihajali so od vseh strani v močnih skupinah in vsled tega obračali vso pozornost nase. Dvorane so bile že ob 1/8. uri do zadnjega kotička polne in tisoče jih je moralo ostati na cesti, na vrtu in v okolici hotela. Vse štiri ceste, ki obdajajo hotel Wimberger, so bile natlačeno polne ljudi, ki so vsi prihiteli, da slišijo poročilo železničarske konference, ki se je prejšnji dan vršila. V očeh vseh je bilo brati, da so bede in pomanjkanja siti. Vsak trenotek je v teh nepreglednih množicah glasno zavrelo in govornikom včasih ni bilo mogoče nadaljevati svojega govora.

Delavci simerinške železniške delavnice so se pripeljali v petih posebnih vlakih in vsi vozovi cestne železnice so bili nabito polni kajti iz samega Floridsdorfa je prišlo več nego 2000 oseb. Vse te trume so pa v svojih vrstah nosile velike, proti druginji naperjene napise. Zborovanju so prisostvovali sledeči soc. dem. poslanci: Forstner, Glöckel, Skaret, Smitka in Tomschik. Poslanec sodr. Widholz je opravičil odsotnost z boleznijo. Na cesti so pa govorili sodr. Rudolf Müller, Tantsin, Grüll, poslanec Smitka, Adolf Müller, Dušek, poslanec Skaret, Prell, Somitsch, Weiser (Linc), Koranda (Brno), Brodecky (Praga) in poslanec Forstner. Shod je otvoril poslanec Tomschik, nakar se je izvolilo sledeče predsedstvo: Schwab (osrednja organizacija), Brandl (društvo železniških mojstrov), Kepnik

(društvo strojevodij), König (osrednje društvo uradnikov).

Poročal je poslanec *Tomschik*.

Dejal je med drugim: Od leta 1905. nismo imeli tako resnega položaja kakor je sedanj, kajti draginja, ki je leta 1904. nastopila na mah z vso svojo grozoto, je doslej od leta do leta še napredovala in povzročila to gibanje v katerem se nahajamo. Želez. organiz. takrat ni bila tako močna, da bi bilo z nje močjo mogoče doseči tistih uspehov, ki bi bili potrebni. Vlada je takrat obljubila, da bo izvedla stavljenе zahteve v treh letih. Leta 1907 smo imeli znano gibanje na zasebnih železnicah, ker so slednje pač obljubile zboljšanja, toda ne izvedle. Imeli smo boljših uspehov kakor leta 1905. Keta 1908. je bil pa končan rok, ki ga je vlada sama stavila.

Med tem je bil izvoljen nov državni zbor na podlagi splošne, enake in direktne volilne pravice in socialno demokratični poslanci so stavili v proračunskem odseku znani dvajsetmilijonski predlog, ki je imel namen dati vladi na razpolago sredstev, s katerimi bi lahko uresničila svoje dane obljube. Predlog je bil po zaslugi krščansko socialne in nemško-nacionalne večine odklonjen in to ne samo v odseku, temveč tudi v zbornici.

Vsled tega in vsled naraščajoče draginje je naraščala tudi nezadovoljnost železničarjev in končno je morala vendar vlada sama mesto zahtevanih 20 milijonov, dovoliti 14 milijonov, kar pa z ozirom na veliko število uslužbencev seveda ni zadostovalo. Mi smo potem še večkrat od vlade zahtevali odpo-moči in slednja nam je tudi pripoznala opravičenost naših zahtev, toda izgovarjala se je vedno, da nima sredstev v pokritje (splošno glasno ogorčenje zborovalcev). Vzlic temu pa je v delegaciji zahtevala velikanske svote za militarizem in meščanski poslanci so ji tudi hlapčevsko vse dovolili. Draginja je pa med tem vedno občutnejše naraščala. Socialni demokratje so še leta 1907, vložili svoje predloge proti draginji, toda krščanski-socialci in in nemški nacionalci so jih odklonili in se z njih norčevali ter jih zasmehljivo imenovali „socialno demokratičen švindeli“. (Ogorčenje.) Ko smo leta 1909. svoje predloge obnovili, jim je seveda prešlo veselje do šale in burk, izgnili so se pa razpravi nujne zadeve na ta način, da so volili draginjski odsek, v katerem so naše predloge pokopali. (Fej!) Predlog za uvoz argentinskega mesa pa so meščanski poslanci enostavno odklonili. To seveda ni olajšalo uvoza in ko je sedaj stala v Trstu ladja z argentinskim mesom, ogrska vlada ni dovolila, da bi se to izkrcalo (živalni fej-klici). Leta 1909. se nam je obljubilo celo vrsto koncesij, toda potekli so meseci in leta, ne da bi se te obljube izpolnile. (Tako je!) Vlada sicer to ranikava, toda vprašam vas: Ali so lahko delavci zadovoljni z regulacijo mezd? (Ne in ne). Zahtevali smo, da se odtegne zviševanje mezd vplivu neposredno predpostavljenih in odreklo se nam in opravičenost te zahteve, ter izjavilo, da se da stvar urediti. Sedaj pa pravijo gospodje, da to ne gre in da je me dna avtomatika le za papir. Zahtevali smo, da se napravi za delavce delovni red v kolikor ga še nimajo in danes smo tako daleč — da se baje že izdeluje. Ko se je dovolilo doklado za nočno službo, se je reklo, da dobé polagoma to doklado tudi ostale kategorije; naredilo se pa doslej tozadevno ni ničesar. Dopusti za delavce še do danes niso urejeni in če se vpraša: Kaj je s stvarjo? se dobi enostaven odgovor: »Za letos še ne gre, morda se vpostavijo potrebne svote v proračun prihodnjega leta!« Dopusti pa povzročajo tako malenkostne stroške, da je sploh odveč o njih govoriti, kajti gotovo je, da se ne bo nadomeščalo na dopustu bivajoče z novimi močmi. Na vseh straneh se vidi, da gospoda nima volje kar-koli narediti. (glasno ogorčenje.)

Kakor narašča draginja živil, ravno tako in še občutnejše narašča tudi podraževanje stanovanj. Večkrat smo že vlado opozorili na to in zahtevali, da gradi sama potrebna stanovanja. Zahtevali smo pa tudi, da dovoli

železničarjem v takih postajah, kjer bi se ne izplačalo graditi lastne hiše, primerno stanarinsko doklado in če danes zahteva kak kraj to doklado, dobi značilen odgovor: »Za posamezen kraj to ne gre, za vse postaje nam pa primanjkuje sredstev«. (Sramota!) Vse se dela brez načrta in principa. Ko so se gradile alpske železnice, se ni živ krst za to brigal, kje bo osobe teh železnic stanovale in vsled te malomarnosti so bili železničarji, ko so prišli na novo progo službo opravljati, prisiljeni, da so morali s svojimi družinami stanovati v najbrutkejšem zimskem mrazu v navadnih tovornih vozeh. Še danes stanujejo železničarji v teh krajih v živinskih hlevih, ker ne morejo dobiti stanovanj. (Fej! Ogorčenje.) Nujno potrebno je torej, da se prične graditi hiše za osobe, da ne bodo zopet požrli hišni oderuhi zvišanih stanarin.

Lanjsko leto smo stavili v proračunskem odseku celo vrsto najnujnejših zahtev, ki bi znašale skupaj 8.8 milijonov kron. Predlog je bil v odseku in v zbornici odklonjen. Upali smo, da ga letos spravimo na razpravo in razpust zbornice je uničil tudi to nado. Kako pa nova zbornica deluje za potrebe ljudstva, ste jasno videli pri glasovanju za uvoz argentinskega mesa (burno ogorčenje). Iz vsega tega sledi, da moramo sami zavzeti stališče v teh težkih časih. (Klici: *Angleško*. — Vladni zastopnik govori nekaj s predsednikom.)

Tomschik nadaljuje: Prav rad verujem, da postaja odposlanec vlade nervozen, če sliši o pasivnem odporu; mislim pa, da bi bilo umestnejše če bi postala vlada nervozna vsled bede, ki jo vsak čas lahko opazuje med železničarji (burno odobravanje). Ta beda je povzročila včerajšno konferenco. Čeprav gospodje postajajo nervozni, naj si bodo svesti, da so si tudi socialno-demokratični zaupniki svojih dolžnosti, (burno odobravanje). Če je boj potreben, se ne bo lahko miselno sklenil, temveč le tedaj če bo neobhodno potreben. Nervoznost bi ga gotovo ne zadrževala, nasprotno pa bi ga lahko pospešila (burno odobravanje).

Konferenca je zbor vala pozno v noč in je izrekla: Če bo boj potreben bo morda imel težke posledice posebno z ozirom na splošno delavsko ljudstvo. Kakor mi, tako trpé tudi drugi. Ker bi pa tak boj vplival tudi na vso ostalo industrialno delavstvo zato smo sklenili, da prepuščamo končno odločitev sestanku vseh merodajnih korporacij, kajti boj bo skupen in se bo bil ramo ob rami. (Burno odobravanje).

Prosim vas, da glasujete za resolucijo, ki jo je sprejela tudi konferenca. Morda z njo ne boste zadovoljni, ker ne pomenja ultimatum, bodite pa prepričani, da je nismo zato tako sestavili, ker morda nimamo poguma, temveč zato, ker je pri železničarjih ultimatum že v razmerah. (Tako je!) Vladi nočemo dati povoda, da bi lahko rekla, da ni imela časa vso stvar premisliti. Zato zahtevamo od vlade, naj dobro premisli, kaj bo storila in to kmalu (klici: 1. oktobra). Bodite prepričani, da smo si resnega položaja svesti, svesti smo si pa tudi naše velike odgovornosti. Zato upamo, da nam bode tudi vnaprej zaupali, da pripravimo tista pota, ki so potrebna v varstvo železničarskih koristi. (Burno odobravanje).

Poslanec sodr. *Škaret* je dejal: Gautsch se je danes odpeljal v Budimpešto, da se tam predstavi. To je gotovo potrebno, ker se ne more vlada ogrskih magnatov predstaviti avstrijskemu ministerskemu predsedniku, ki ima nalogo zastopati interes ogrskih živinorejcev napram avstrijskemu prebivalstvu. (Živahna veselost in odobravanje).

Kadarkoli vam hišni gospodar zviša ceno stanovanja in ga vprašate: »Kje naj vzamem?« vam odgovori: »Obrnite se na vašega delodajalca, jaz vam ne morem stanovanja ceneje pustiti.« Če torej hišni gospodar, če agrarni in industrijalni producenti živil, kakor fabrikanti sladkorja, snujejo karteje, potem tudi vam druga ne preostaja, kakor da se obrnete do podjetnikov. (Burno odobravanje). Gorje vladi, če bo lok prenapenjala! Jaz vam seveda resolucijo le priporočam. Bodite pre-

pričani, da se bo ob pripravi priliki potrebno zgodilo, če zgoraj ne pridejo do potrebnega spoznanja.

Govorila sta še poslanec sodr. *Glückel* in predsednik uradniškega društva sodr. *Prell*, ki sta oba priporočala solidaren nastop.

Na to pa je v imenu slovenskih in italijanskih železničarjev povzel besedo sodr. *Kopač* iz Trsta, ter sporočil njih pozdrave. Dejal je: Čeprav nas ločijo jeziki, nas vendar veže mednarodna razredna zavest in v resnem boju, bodo tudi slovenski in italijanski železničarji napravili svojo dolžnost. Kakor en mož bomo vstopili v boj in tako zamašili tržaško luknjo, da niti ene miši ne bo odpeljane. (Burno odobravanje.) Južni železničarji se nahajajo v ravno isti bedi, kakor vsi drugi. Ceno argentinskega mesa nam je bilo pred nosom. Tržačani pa smo se morali zadovoljiti z pogledom nanj od daleč in z njegovim duhom. Toda dan obračuna se bliža in kadar bomo, bomo temeljito obračunali. (Burno odobravanje, ki se nikakor ni hotelo poleči, je sledilo tej izjavi, ki je bila očitno izrečena po mnenju vseh navzočih.)

Končno so govorili še sodr. *Weiner*, *Grüll* in *Weigl* katerih slednji je povdarjal nerazdružljivo solidarnost južnih železničarjev in končal:

Dovolj je besedi, kajti gotovo je, da se vsi strinjate z izvajanjem posameznih govornikov. Če poslaja vlada že nervozna, kadar le sliši o pasivnem odporu, potem ji iz tega mesta poremo, da imamo še vsa druga sredstva na razpolago. (Glasno odobravanje.)

Če ne moremo več kupovati dragih živil, potem bomo tudi poskrbeli, da se tudi gospoda, ki nam vedno višje obeša košarico s kruhom, pouči in sama poskusi kaj se pravi stradati. Južni železničarji so že pokazali, da znajo udariti in tudi sedaj le čakajo na znamenje, kot dobro organizirana in pripravljena rezervna armada. Ne iščemo boja, pa tudi bojimo se ga ne, če se nam ga pa vsili, potem ga bomo izvojevali do končne zmage. Priporočam vam: Sprejmite resolucijo enoglasno.

Predsednik sodr. *Schurab* je dal resolucijo na glasovanje in sprejeta je bila z velikim navdušenjem enoglasno. Nato je zaključil shod. Mnogi se so začele počasi razhajati in vzlic temu, da ni bilo namena demonstirati, so vendar posamezne skupine v velikih gručah izražale v glasnih klicih svoje ogorčenje napram agrarnim oderuhom in podražilcem živil. Da je tudi vlada slišala marsikatero britko resnico, je seveda umevno in bližnja bodočnost bo pokazala, če misli upoštevati razburjenost vseh avstrijskih železničarjev.

Tudi vredno, da se ne pozabi.

Povodom rekonstrukcije ministrstva, ki se ima izvesti, dela »Edinost« v svoji 255. številki propagando za vodjo klerikalcev, dr. Šusteršiča, ter mu hoče pomagati do toli zaželjenega ministrskega stolčka. Vlada si želi zagotoviti večino in v to svrhu pridobiti tudi Jugoslovane. In ker sta že dr. Rybář in dr. Gregorin morala oficijelno izstopiti iz Šusteršičevega kluba, se hočeta sedaj na drug način prikupiti klerikalnemu generalu. Edinosti je vseeno, kdo bo jugoslovanski minister, samo, da bo eden. Sama priznava, da pride v prvi vrsti v poštev klerikalec in se tolaži s tem, da potem pride kot drugi ali tretji na vrsto kak naprednjak. Iz tega vzroka obžaluje, da niso vsi jugoslavenski poslanci vrgli svojega prepričanja med staro šaro, ter pribežali v okrilje kute. In če se že posreči dr. Šusteršiču zlesti na ministrski stolček, ni še tako gotovo, da pride kot drugi ali tretji jugoslovanski minister kak »naprednjak« na vrsto. Kar dobijo klerikalci enkrat v svoje kremplje, ne izpuste več zlepa in to bi morali vedeti tudi gospodje okrog »Edinosti«.

Sicer pa je ta gospoda vedno protidelavska, najsi je že očitno ali prikrito v okrilju kute. Nismo še pozabili, kako je dr. Rybář zahteval od vlade, da vklene delavstvo v spone, da se ne bo moglo boriti za svoj ob

stanek. V živem spominu nam je tudi, kako je dr. Rybář odšel na počitnice, ko je bilo pri zadnjem zasedanju državnega zbora treba glasovati za uvoz argentinskega mesa. Njegov tovariš dr. Gregorin pa je v bratski vzajemnosti s kranjskimi klerikalci in drugimi oduhu glasoval proti predlogu poslanca sodruga Reumanna. Torej je ta gospoda postala že skoraj popolnoma klerikalna, dasi tega še očitno ne priznava. Tu ji mora služiti krinka narodnosti, da lažje nastopa proti sestradanemu delavskemu ljudstvu, katerega pa lovi na svoje limanice s praznimi in puhlimi frazami.

Med drugim piše »Edinost« tudi to: »Bodočo vladno barona Gautscha čakajo težke in važne naloge. Da niti ne govorimo o zakonu glede socialnega zavarovanja, za katerega se gotovo najde večina v ljudski zbornici, bo treba rešiti nov brambeni zakon in finančno predlogo, za katera treba dvetretjinske večine. In tu bo neobhodno potreba jugoslovanskih glasov«. Nato povdarja potrebo pomoči Šusteršiču na ministrski stolček.

Da ima vlada važne naloge, v tem soglašamo z »Edinostjo«. Toda v ostalem se razdeli naša pot. »Edinosti« in njeni gospodi je bolj pri srcu jugoslovanski minister, kot vse drugo. Da se najde za zakon o socialnem zavarovanju v zbornici večina, bi bilo mogoče še verjetno, ali kak bi bil potem ta zakon, to je pa že druga stvar.

Za jugoslovanskega ministra je »napredna« gospoda pripravljena žrtvovati ljudske interese, ter delavstvo še bolj sestradati kot je že. Pripravljena je privoliti molohu militarizmu v vse, kar zahteva; pripravljena pa je tudi zvaliti na rame ljudstva še večja bremena, ter glasovati za finančno reformo, kakor jo želi vlada. Za edino pravično finančno reformo, kakor so jo že zahtevali naši poslanci, se »napredna« gospoda ne bode nikoli ogrevala. »Vsi za enega in ta za korito«, to geslo se nam zlokobno reži iz članka »Edinosti«: »Jugoslovanski minister«.

Mar še ne bo spoznanja?

Gospodarski boji postajajo od dné do dné težavnejši, jasen dokaz, da se bojujoča razreda vedno bolj bližata odločilni bitki. Nekdaj od vseh kapitalističnih slojev neštetokrat prokleta mednarodnost je danes cilj, po katerem najbolj hrepene bogataši vseh narodnosti in vseh ver, medtem ko se jim je posrečilo vreči narodnostno jabolko med množice ljudstva. Vsa gospodarska in politična vprašanja se vlačijo v narodnostno arena in kakor so v času rimskega cesarstva razni Neroni z balkonov in lož krvoločno sledili krvavim slikam na pozorišču, tako danes »rojeni« voditelji narodov s slastjo opazujejo boje med narodi, ki so jih sami podnetili. Kadar postanejo rešitve raznih življenjskih vprašanj najnujnejše, se kar na enkrat pojavi v kaki zagorski luknji narodnostna nevarnost in kakor stekli psi se polaste meščanski časnikarji dobrodošle prilike, da iz nova razburijo duhove nevednih mas, dobrovedoč da taki pojavi odvrnejo pozornost slednjih od tistih stvari, ki bi jim bile sicer po vseh zakonih narode najbližje.

Oglejmo si stvar nekoliko bližje.

Neovrgljivo dejstvo je, da postaja današnja draginja mučno občutna v že precej visokih krogih, v krogih kjer se je še pred nedolгим posmehovalo če so delavci tarnali nad njo. Da, našli so se celo ljudje(?) katerih *navidezni* življenjski smoter je propaganda ljubezni do bližnjega, in ki se vendar niso sramovali govoriti o »socialnodemokratskem švindlu«, ko so socialno-demokratski poslanci v državnem zboru zahtevali, da se dovoli uvoz živine in mesa, žita in drugih življenjskih potrebščin.

Ti ljudje so bili deloma slepi nevedneži, deloma pa plačani hlapci kapitalizma, ki so namenoma metali ljudstvu pesek v oči, samo da preprečijo pravočasno spoznanje preteče nevarnosti. Prvi in drugi so bili za ljudstvo škodljivi in žalostne posledice njih početja niso izostale. Danes je dosegla draginja tako

višino, da nas je privedla na rob splošne lakote.

Kako pa je bilo to mogoče? Mar zemlja in priroda ne proizvajata več potrebnih živil za vse prebivalce tega sveta? Tako mnenje bi bilo do cela napačno. Naravnih produktov ni nikoli manjkalo in tudi danes so nakopičeni po raznih skladiščih v taki množini, da o pomanjkanju ni mogoče govoriti; nasprotno pa se smelo trdi, da bi lahko s sedanjimi pridelki živelo dvakrat toliko in še več ljudi, kakor jih danes prebiva na širnem svetu. Vzrokov draginje je torej treba iskati povsem drugod. Ker bi pa tako raziskavanje utegnulo odpreti oči izkoriščanim narodom, zato je je treba na vsak način preprečiti. Treba je narodnostnih hujskarij. To nalogo opravlja na povelje in za mastno plačilo meščansko časopisje. Ono nam dokazuje, da so vzrok naše bede in našega siromaštva obmejni sosedje nemškega in laškega pokoljenja. Priporočuje nam, da bi se naši gospodarski odnosi takoj izboljšali, če bi bil ves narod narodnostno zaveden; če bi konzumenti kupovali svoje potrebščine le pri narodnih prodajalcih in če bi trgovci polpirali le domačo obrt in industrijo. Da imajo take fraze v narodu, ki se ne more ponašati s posebno visoko kulturo, dovolj privlačne sile je pač umevno, tembolj če podle duše vedoma in namenoma zamolče, da taka gesla nimajo veljave za kapitaliste, torej tiste pijavke na telesu človeškega rodu, ki si domišljajo, da imajo samo oni pravico izkoriščati pristaše tistega naroda, kateremu se žalibog tudi oni prištevajo, toda samo prištevajo. Med tem ko se narodi, prepojeni s takimi frazami, medsebojno preganjajo in pobijajo in se med njimi neti najhujše sovraštvo, ki povzroča po nekaterih krajih naravnost barbarične izbruhe, se pristaši posedujočih slojev pripravljajo zadovoljno za bodoče dni.

Prepričani so in to opravičeno, da je s pomočjo meščanskega časopisja odvrnjena vsa pozornost javnosti od njih zlodejskega zakulisnega početja. Oni dobro vedo, da narodu ni nič znano o velikanskih zvezah, ki se snujejo med kapitalisti vseh delov sveta, vseh narodov in vseh ver. Oni pa tudi dobro vedo, da hodo imeli s pomočjo teh mednarodnih kapitalističnih zvez še večjo moč nad svojim narodom kakor doslej. To pa zato ker se jim ne bo več bati tuje konkurence. Prišli so torej naravnim putem razvoja do spoznanja, da je mednarodnost v gospodarskem oziru predpogoj uresničenja njih najiskrenejših želj — najhitrejše obogatitve na rovaš drugih manj srečnih. Da to niso prazne trditve, nam jasno dokazuje ameriška petrolejska družba, ki bo v najkrajšem času edina posestnica vsega na svetu proizvajalnega petroleja. Kakor to podjetje, tako se koncentrirajo tudi druga podjetja in ni več daleč čas, ko bo obvladalo vse premoženje tega sveta le par ljudi, katerim bodo vsi ostali milijoni na milost in nemilost izročeni. Da bi bilo to za človeško družbo dobro, menda ne bo nihče trdil razum tistih, katerih kraljestvo ni tega sveta, ki bodo pa gotovo našli še kaka skrivna vrata, da se vtihotapijo v svetovno družbo posedujočih, prepuščajoč svoje zapeljane ovčice usodi. Če torej pripoznamo, da očitne posledice današnje kapitalistične družbe za človeško družbo ne kažejo nikake ugodne perspektive, potem je naša sveta dolžnost, da se postavimo tem razmeram v bran.

Najti moramo sredstva s katerimi preprečimo peklenke kapitalistične nakane, ki so že v svojem bivstvu protinaravne. Pot po kateri nam je v dosego tega vzvišenega stališča hoditi, nam jasno kaže moderni socializem; seveda ne spaka, ki se nam vsiljuje pod zloglasno firmo krščanskega socializma, pa tudi ne meščanska reformacija, ki si rada ogrinja plašč socializma.

Le pravi demokratični socializem je, ki nas bo rešil preteče nevarnosti in ki je izražen v nepozabnih besedah slavnega in svetovnega učenjaka Karola Marxa: »*Proletarci vseh dežel združite se!*«

Delavci vsega kulturnega sveta so tudi

uvaževali ta vspodbujajoči izrek in milijone ter milijone jih je, ki so mu sledili. Kapitalisti pa so spoznali nevarnost v tajajoče moči in poslali so med njo v nedolžno ovčjo kožo oblečenega narodnostnega volka. Ta je začel razjedati čut solidarnosti in sejati razdor med onimi, ki po vseh človeških in narodnih zakonih nimajo prav nobenega povoda se medsebojno sovražiti in preganjati. Res je sicer, da se kapitalizmu nikdar ne bo posrečilo razdejati in razbiti to, česar enotnost je v naravi sami utemeljena, toda tudi vsak obstanek v razvoju je škodljiv in zato ga je treba preprečiti. Obstank v razvoju pa je, če se delavstvo deli v razne struje in hiteč za raznimi cilji zapušča enotno pot, ki vodi k skupnemu cilju rešitve iz današnjih gospodarskih spon. Najškodljivejše za delavstvo pa je, če prepušča svojo rešitev kupljenim meščanskim krogom, ki so ga že neštetokrat osleparili in se pri vsaki priliki pokazali kot podli breznačajni hlapci kapitalizma. Delavstvo je razred same in nima prav nobenih vesi z nasprotnikom, torej je tudi njegova rešitev s pomočjo nasprotnika neizvedljiva iluzija. Rešitev delavstva pa ovira tudi vse kar je s kapitalizmom v zvezi. Ker je pa dokazano, da so narodnjaške in druge žolte organizacije v direktni zvezi s kapitalisti in se z njih denarjem vzdržujejo, zato tudi delavstvo od teh organizacij ne more pričakovati rešitve in slednje samo ovira če je v takih organizacijah vključeno. *Proč od farja, meščana in kapitalista!* to bodi geslo vsakega zavednega in poštenega delavca.

„Razpad“ internacionale.

Kdor ne čita drugega časopisja kakor poštnjakoviča »Slovenca« in njemu enako oprdo »Domoljuba«, ta je gotovo prepričan, da je delavska mednarodna vzajemnost le še bajka izza bivših dni. Tako jezuitsko zna po svetih katoliških nazorih obrniti svojat, ki to časopisje pisari, resnico v laž in nasprotno, če se ji zli to potrebno in njenim namenom koristno. Vsaka številka teh izobraževalcev naroda prinaša obširna poročila, ki se temeljito bavijo s polomi in z razpadom v socialno demokratični delavski stranki. Če bi bile vse gorostasne laži, ki jih je že »Slovenec« sam tozadevno natvezil svojim duhovitim »bravcem«, le deloma resnične, bi danes sploh o socialni demokraciji ne bilo več sluha ne duha. Da pa tudi naši čitatelji spoznajo resnicoljubnost naših katoliško-moralnih sodeželanov, prinašamo v naslednjem izvlečke iz poročil o delavskem gibanju na Angleškem leta 1910., o strokovnem gibanju v Nemčiji ravno istega leta in o izidu letošnjih državnozbornskih volitev v Avstriji v kolikor se tičejo nemških volilnih okrajev.

Iz poročila angleškega delavskega urada je posneti, da je bilo v državi leta 1909 2233 strokovnih organizacij raznih strok. Članov so imele vse skupaj 2.597.229, to je 9,7 odstotkov vsega v državi bivajočega in čez 20 let starega prebivalstva. Premoženja imajo vse strokovne organizacije 1.008.815.761 mark. Organizacije so se pa delile sledeče in sicer: 1430 je bilo konzumnih zadrug, ki so same šteje 2.469.396 članov. Premoženja so imele te zadruge 768.511.554 mark in so v tej svoti všteti deleži zadružnikov, ki so sami znašali lepo svoto 628.523.511 mark. Iz teh števil je razvidno, da angleško delavstvo polaga vso važnost na gospodarske organizacije in da se v slednjih prav za prav osredotočuje vsa moč angleškega delavstva. Druge gospodarske organizacije in pa strokovne organizacije se zaradi tega tudi niso tako razvijale vzlic temu, da je število njih članov veliko in je njih moč faktor s katerim mora država kakor kapitalizem resno računati. Toda vzlic denarno in številno močnih organizacij delavstvo na Angleškem ni moglo doseči tistih uspehov, kakor bi jih lahko doseglo, če bi že preje spoznalo potrebo politične moči. Na svojo lastno nesrečo je pa bilo tozadevno preveč brezbrizno in prepuščalo je meščanstvu, da ono dela politiko, da ono

sklepa zakone, skratka prepuščalo mu je vaje državnega voza in to je bilo napačno. Seveda so se v zadnjih letih tudi angleškemu delavstvu odprle oči in spoznalo je, da je vsak resen napredek, kakor tudi rešitev delavskega ljudstva iz današnjih kapitalističnih spon nemogoč, če delavstvo nima v zakonodaji takega vpliva, kakor je za rešitev teh zadev neobhodno potreben. Snovati so začeli torej tudi politične organizacije na podlagi socializma in danes imajo že v državnem zboru moč, ki se neustrašeno tudi na političnem polju boré za osvoboditev tlačnih. Sodr. Keyr Hardie, ki je vodja parlamentarne frakcije, je tudi od nasprotnikov priznan kot odličen in vpliven politik in tako je delavstvo zadobilo vpliv tudi tam kjer se kuje usoda države. Naravno je, da po doživelih izkušnjah započete poti ne bo več zgrešilo in da bo njegova moč in njegov vpliv čim dalje tem večji.

Kakor na Angleškem, tako tudi sodrugi v Nemčiji s ponosom lahko stopajo s svojim računom pred svetovno javnost in s številkami dokazujejo, da so nade ljudstvu sovražnih krogov ničevne. Nemški sodrugi so imeli koncem junija letošnjega leta v Draždanih svoj kongres nemških strokovnih organizacij. Na istem je podal sodr. Legien, kot tajnik generalne komisije, obširno poročilo o delovanju in razvoju nemških strokovnih organizacij iz katerega je posneti, da je tudi v Nemčiji napredek delavnega ljudstva naravnost velikanski. Pred vsem pa se je ta kongres odlikoval s svojim enotnim nastopom in s soglasno sprejetimi sklepi, ki bodo za nadaljni razvoj organizacij eminentnega pomena in ki iz nava potrjujejo, da nemško delavstvo še vedno zavzema prvo mesto v neskončni armadi mednarodnega proletarijata. Sodr. Legien je poročal, da je število organiziranih v zadnjem letu prekoračilo drugi milijon. To je gotovo vesel pojav, ki tudi na stanje blagaju ni ostal brez vpliva, kar bo bodočnost jasno dokazala. Seveda v tem času tudi podjetniki niso spali in je tudi njih moč jako narasla, tembolj, ker so tudi oni spoznali potrebo mednarodne združitve in iz tega spoznanja tudi izvajali konsekvence. »Napačna samotolažba bi bila,« je dejal sodr. Legien, »če bi si domišljali, da smo z našo sedanjo organizacijo že dovolj močni za bodoče boje. Res smo lahko z našim lastnim delom zadovoljni, toda pozabiti ne smemo, da je tudi organizacija naših nasprotnikov vsaj tako močna kakor naša.«

Leta 1910 je bilo bojovno leto. Med tem, ko so imele nemške strokovne organizacije od leta 1890. do 1899. skupaj 3772 stavk pri katerih je bilo 425.000 prizadetih in ki so povzročile 11.403.000 mark izdatkov, je bilo samo leta 1910. 4110 stavk in izporov pri katerih je bilo 348.100 prizadetih in ki so povzročile 18.460.000 mark izdatkov. To je jasen dokaz, da se razmerje med kapitalizmom in proletarijatom od dné do dné bolj postruje in da se hitrih korakov bližamo odločilnim bojem. Nemško delavstvo je svojo zgodovinsko nalogo pravočasno spoznalo, spoznalo je pa tudi potrebo politične moči in v to spoznanje koncentriralo vse svoje sile. Uspeh ni izostal in danes je v Nemčiji socialna demokracija najmočnejša in najbolje organ zirana politična stranka, pred katero opravičeno kapitalizem trepeče. Prihodnje državnozborske volitve, ki se bodo vršile početkom prihodnjega leta bodo to trditev sijajno okrepile. Kakor na Angleškem in v Nemčiji, tako se je razvijal in napredoval delavski razred tudi po vseh drugih kulturnih državah in ne na zadnjem mestu v Avstriji.

To nam dokazujejo številke iz zadnjih državnoborskih volitev. Glede razmerja v slovenskih pokrajinah oddanih glasov smo že svoječasno poročali. Še ugodnejše pa so številke, ki nam jih nudi štatistika iz nemško-avstrijskih volilnih okrajev. Iz nje je razvidno, da je dobila socialno-demokratska stranka v alpskih deželah 310.355 glasov, ali 27,8 odstotkov vseh oddanih glasov, med tem ko jih je dobila leta 1907. le 23,4 od-

stotkov. V Sudetih smo dobili 226.131 glasov, to je 35,3 odstotkov vseh veljavnih glasov, (leta 1907 34,3 odstotke) 1.758.257 veljavnih glasov (leta 1907. jih je bilo 1.810.107) je bilo porazdeljenih na posamezne stranke v sledečem razmerju:

socialni demokratje . . .	541.488
krščanski socialci . . .	636.631
nemška ljudska stranka . . .	156.748
nemški agrarci	137.989
nemški radikalci	90.609
nemški naprednjaki	78.761
nemška delavska stranka	31.110
vsenemci	26.076
kompromisni kandidati	8.512
»svobodni socialisti«	4.079
samostojni	9.355
Cionisti (judje)	799

Kakor je razvidno, so krščanski socialci dobili največ glasov. To je pa umevno, če vpoštevamo popolnoma klerikalno prebivalstvo alpskih dežel. Vzlic temu je pa stranka od leta 1907. zgubila 104.574 glasov, kar je dobro znamenje za bodoče čase in opravičuje naše nade, da v doglednem času popolnoma zgine s pozorišča.

Naša stranka je pridobila 28.269 glasov in to je gotovo jasen dokaz propada s smislu katoliške resnicoljubnosti »Slovenca« in »Domoliuba«.

Mi se seveda takih razpadov le želimo in če vsa znamenja na varajo, potem bomo tudi na Slovenskem kmalu začeli »razpadati«, seveda smo prepričani da bode naš razpad najmanj všeč gospodom okrog »Slovenca«.

Zal nam je le, da z ozirom na omejen prostor iz obširnih poročil ne moremo ponatisniti vsega razpoložljivega materiala, kar bi se-le prav odprlo oči našim čitateljem, da bi v vsej nagoti spoznali klerikalno lumparijo.

Kongres strokovnih organizacij v Trstu.

Dne 8., 9. in 10. t. m. se je vršil v Trstu V. kongres strokovnih organizacij na Primorskem. Navzočih je bilo 80 delegatov iz vseh Primorskih krajev. Zastopane so bile skoraj vse večje strokovne skupine iz dežel, ki pripadajo tržaški strokovni komisiji. Opatija, ki doslej še ni bila zastopana na nobenem prejšnjem strokovnem kongresu, je tokrat poslala svojega delegata.

Predsednik strokovne komisije sodr. Oliva je otvoril kongres. Po kratkem nagovoru in pozdravu je takoj prišel na najbolj pereče vprašanje, na neznosno in vse delavsko ljudstvo vznemirjajočo draginjo. Po svojem nagovoru je predlagal sledečo

RESOLUCIJO:

Kongres konstatira, da so se življenske razmere delavstvu vsled rastoče draginje živil instanovanj znatno poslabšale.

Naravnost grozovito se množeča splošna beda je žalostna posledica razvoja kapitalističnega proizvodnje. Privatna last proizvodnih sredstev je postala zanka za proizvodno delavno moč in ovira tehničnemu napredku. Anarhija v kapitalističnem proizvodnju nas je dovedla do najburnejših posledic, ki nam kažejo na eni strani velike množice delavstva, obsojene na brezposelnost in ogromno število strojev zapuščenih in nerabljenih, na drugi strani pa pomanjkanje najpotrebnejših živil in stanovanj. Koncentracija kapitala, razvoj kartelov in trustov je kriv, da množi tehnični napredek, od katerega se je pričakovalo znižanje cen blaga, samo dobičke in moč kapitala. Na ta način se kapitalistično proizvodnje postavlja v nevzdržljivi kontrast s potrebami delavstva. Splošna beda ne bo pnehala, dokler si ne bo delavstvo osvojilo moči v državi in dokler ne bo vzelo kapitalistom proizvodnih sredstev in jih izpremeni v plodonosno skupno last vsega delavnega ljudstva.

Draginja je splošen nestvor, ki črpa svoje moči iz temeljnih zakonov sedanjega kapitalističnega sistema. Toda v Avstriji je draginja še poostrena s carinami na življenske potrebe s prepovedmi proti uva-

zanju blaga in prekomorskega mesa, z indirektnimi davki in železničnimi tarifi V času, ko rastejo na svetovnih trgih cene živil z neverjetno hitrostjo, se po notranjih trgih draže živila nad cene svetovnega trga in to vsled posredovanja države, ki živi pod vplivom velekapitalistov in agrarcev. Zaradi tega vabi strokovni kongres delavstvo, naj se aktivno udeleži političnega boja zoper kapitalistično-agrarno politiko draginje ter na delo za organizacijo delavskega konzuma.

Ker je draginja zmanjšala vrednost mezd mora delavstvo zahtevati, da se mu mezde zvišajo. Teda le močne strokovne organizacije so sposobne prisiliti delodajalce do zvišanja mezd. Draginja sili delavstvo vseh narodov in vseh strok, da ojači svoje organizacije. Zaradi tega vabi zbor delavce na delo za pridobitev novih članov organizaciji, na delo za pomnožitev bojnih sredstev in za izpopolnitev notranje strukture. Močno organizacijo smatra kongres za najmočnejše, najvažnejše, najplodonosnejše sredstvo v boju zoper strahovite posledice bede.

Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Sodr. Dvoraček, delegat državne strokovne komisije iz Dunaja je pozdravil kongres v imenu dunajske strokovne komisije in mu želel najboljši uspeh.

Nato je kongres izvolil predsednikom sodruga Olivo in Kermolja.

Za tem so bile izvoljene komisije za pregledovanje mandatov, za revizijo, za pregledovanje predlogov in za predložitev članov nove strokovne komisije. S tem je bilo opravljeno predpoldansko delo kongresa.

Popoldne so sledila poročila. Prvi je poročal sodr. Todeschini o delovanju strokovne komisije od IV. kongresa do sedaj. Iz poročila posnemamo, da je strokovna komisija, čeravno ni mogla izvršiti vsega, kar ji je bilo naloženo na zadnjem strokovnem kongresu, vendar le storila mnogo plodonosnega dela. Morala je v prvi vrsti skušati, da odstrani krizo v strokovnih organizacijah, kar se ji je tudi popolnoma posrečilo. Imela je vsak teden redne seje in vrhutega 15 izrednih sej. Sklicala je 21 shodov proti podražanju živil, 9 shodov zoper draginjo stanovanj, 3 shode zoper namen plinarniške občinske komisije, ki je hotela jemati veliko množino plina iz škedenjskih plavžev in 17 shodov zoper Timavski vodovod. Izdala je mnogo letakov in brošur. Vodila je vsa strokovna gibanja, ki so nastala v njenem delokrogu.

Iz blagajniškega poročila posnemamo, da je imela 7484.26 K dohodkov in 5742.90 K stroškov. V blagajni torej še ostane 1731.30 K.

Temu so sledila poročila tajnikov strokovnih organizacij sodrugov Romisceg, Chiussi Petejan in Kopač. Poročila so bila vse-skozi razveseljiva. Med debato, ki se je nato vršila, je došel na sodr. Petejana br-zojav, ki je naznanjal, da so dosegli zidarji v Pulju po dolgem in vztrajnem boju popoln uspeh. V dvorani je zavladalo veselje in buren aplavz je izražal radost ob novi zmagi puljskih zidarjev. Sklenilo se je takoj odp-slati br-zojavni odzdrav in čestitko puljskim zidarjem.

Drugi dan je sodr. Chiussi v obširnem govoru temeljito poročal o predmetu: »Sistem organizacije«. Posebno je povdarjal potrebo tesnejše združitve naših organizacij proti našim izkoriščevalcem, ki se bolj in bolj združujejo, da bi uničili naše organizacije in nas tem lažje porazili in izkoriščali. Nato je predlagal sledečo

RESOLUCIJO:

»Z ozirom na dejstvo, da je združevanje delodajalcev v bojne organizacije zlasti zadnja leta znatno napredovalo in da imajo take organizacije glavni namen, da vodijo boj zoper vsako pravično stremenje delavstva, pri čemer se poslužujejo vseh dostopnih sredstev zlasti ob stavkah in v mezdnih bojih, ter da snujejo in podpirajo žolte organizacije; vpoštevaje dejstvo, da smatrajo tako združeni delodajalci mezdne boje in stavke za vprašanja, ki se tičejo vseh podjetnikov ene stroke in v večasi cele industrijske skupine ali vse industrije sploh ter da pogostoma groze in odgovarjajo z izpori, hoteč na ta način oslabilati delavsko vztrajnost in solidarnost; oziraje se na to, da se neprenehoma množi šte-

vilo združenih družb, da se neprenehoma ustanavljajo različni novi karteli v mali in veliki industriji, da dobivajo podjetniške družbe podpore iz bank, ki dajejo na ta način delodajalcem v roke moč, kakršne doslej še niso imeli;

je treba priznati, da se je zelo povečala odgovornost delavskih organizacij in njenih zaupnikov.

Vpoštevaje ta dejstva poudarja kongres potrebo, da se posvečuje gibanjem vse večja pažnja in da se ustanove v vseh strokovnih organizacijah močni bojovni skladi in da se v ta namen uvedejo obilgatorični prispevki. Izpred oči se ne sme izgubiti neizogibna vodilna skupnost v mezdni gibanjih in stavkah; v industrijskih delavnicah, v katerih so zaposleni delavci različnih organizacij, se mora torej, kar se tiče stavk, mezdni gibanj in spleh vprašanj, ki lahko vplivajo tudi na delavce drugih strok, obravnavati in sklepati samo dogovorno med vsemi organizacijami, stoječimi na podlagi razrednega boja. V tem smislu se ima izvršiti sklep petega strokovnega kongresa na Dunaju o tovarniških organizacijah.

Peti kongres strokovnih organizacij na Primorskem, ponavlja resolucijo dunajskega V. kongresa, ki priznava fabrično ali delavnično organizacijo kot višjo formo organizacije in priporoča strokovnim organizacijam naših dežel, da jemljejo bolj v poštev razvoj in ojačanje delodajalskih organizacij, imajoč vedno pred oči, da je edini uspešni sistem delavske organizacije zvezna mednarodno centralizirana organizacija z visokimi prispevki.

O tej resoluciji se je razvila živahna debata, katere se je vdeležilo mnogo delegatov. Vsi so poudarjali potrebo močnih organizacij. Zlasti pa se je poudarjalo potrebo združitve organizacij sorodnih strok, da se tem uspešneje borijo proti kapitalizmu.

Nato je bila od poročevalca sd. Chiusija predlagana resolucija soglasno sprejeta.

Potem je prišel na vrsto meddeželni opravilnik, katerega je izdelala strokovna komisija. Prečital in raztolmačil ga je sd. Todeschini. Sklenilo se je ta opravilnik poslati posameznim organizacijam na vpogled in v pretres, na kar organizacije pismeno izjavijo svoje mnenje o njem.

Tretji dan je sd. Valentin Pittoni k točki: »Strokovne organizacije in združništvo« poročal o velikem pomenu konzumnih združenj za delavce.

V živahni debati, ki se je na to razvila, poudarja sd. dr. Nobile potrebo kmečkih združenj v Istri. Predlaga obširno resolucijo, v kateri izraža potrebo ustanovitve kmečkih združenj in kmečko-delavskih hranilnic in posojilnic, ki bi imele namen financirati konzumna društva in kmečke zadruge.

Pri točki »Slučajnosti« so prišla na vrsto razna priporočila, ki so jih stavili delegatje. Po večini se tičejo organizacije. Sd. Skobl je priporočal delegatom, naj vsaka organizacija v svojem delokrogu pospešuje in podpira izobraževalne organizacije, ker je izobrazba nujno potrebna, ako si hočemo vzgojiti zares prepričane sodruge, na katere se v danih slučajih lahko računa. Ako bomo izobrazbi članov naših organizacij posvetili večjo pozornost, bomo s tem tudi dosegli, da se fluktuacija bolj in bolj omeji, ker prepričan sodrug ne zapusti tako hitro svoje strokovne organizacije radi vsake malenkosti.

Nato je bila izvoljena nova strokovna komisija in sicer sodrugji: Ivan Oliva, Fran Pittoni, L. Sulzer, Ivan Giacomini, Hermac Bradač, Vinko Kermolj. Kontrola: Emil Canetto, Ivan Bizjak.

Ker je bil dnevni red izčrpan, je predsednik sd. Oliva z lepim govorom invzklikom: »Živela mednarodna delavska solidarnost!« zaključil kongres, ki je v vsakem oziru dobito uspel.

Iz personalne komisije južne železnice.

(Dalje.)

Nato se je pričela razprava o tretji točki dnevnega reda.

K tej točki je govoril član personalne komisije Scherbaum, ki je odločno reklamiral v pokojninskem skladu stavljen, a še neizvedene predloge glede poldrugokratnega vračunanja službene dobe in dokup provizoričnih službenih let.

V odgovor naznanja ravnateljski tajnik dr. Domenego, da se namerava meseca junija sklicati subkomiteja obeh pokojninskih zavodov, ki se bosta posvetovala glede dokupa provizoričnih let in ob enem glede

poldrugokratnega vračunanja službene dobe za vlakospremljevalce. Vsled tega bode ta predmet najbrž že meseca julija predložen upravnim odborom pokojninskih zavodov. Morda bo potrebno, da se to vprašanje še prej premotriva v skupnem subkomiteju obeh pokojninskih zavodov.

Član personalne komisije Scherbaum izjavlja, da je le raditega sprožil to vprašanje, da pride predmet na dnevni red in da se dobi uradno izjavo o sedanjem stanju te zadeve. S tem se zabrani očitane volilcev, da se je v tej zadevi premalo energično nastopalo. Utemeljuje to zahtevo navaja govornik večje službene zahteve, ki v zvezi s strožimi predpisi glede vida in sluha povzročajo rapidno zmanjšanje števila vlakospremljevalcev tako da je le še majhnemu številu vlakospremljevalcev omogočeno dovršiti svojo polno službeno dobo. Ako stoji uprava na stališču, da mora le to storiti, kar je pri c. kr. državnih železnicah že izvedeno, se jo ravno v tem vprašanju mora opozoriti, da je poldrugokratno vračunanje službene dobe za vlakospremljevalce državnih železnic že od leta 1908 v veljavi. Govornik si je svest, da je ta reforma važna le za mlajše tovariše in ne toliko za stareje, ki morajo plačevati zvišane prispevke. Toda skrbeti se mora za naraščaj. Prosi navzoče tovariše, da vzamejo izjavo uprave na znanje in da o tem obvestijo svoje tovariše na progii.

O tej točki dnevnega reda se razvija živahna debata, v kateri je predsednik opozarjal, da je zastopnikom delavstva na sejah upravnih odborov dana zadostna prilika, da zavzemajo svoje stališče glede tega vprašanja.

K peti točki dnevnega reda navaja član personalne komisije, Scherbaum, da se mora o tej zahtevi, ki jo je osebje opetovano odločno izrazilo, zopet razpravljati, dasiravno se je o njem že na raznih sejah personalne komisije vsestransko razpravljalo. Govornik utemeljuje potrebo čimprej mogoče regulacije stanarinske doklade v smislu revizije sedanje razdelitve postaj v posamezne stanarinske razrede in navaja, da se je nameravalo stanarinskemu vprašanju priti v okom potom gradbe personalnih stanovanj, a ta akcija tako počasi napreduje, da je za velik osebja brez vsakega uspeha. To pa vsled tega, ker ima le majhen odstotek uslužbencev od tega korist.

Član personalne komisije Scheibein izraža nujno željo osebja, da se predpreiskavi za revizijo pritegne dotični komisiji zastopnike raznih kategorij slug in sicer v večjih krajih iz raznih delov mest in stanovanj. Pri tem se gotovo pojavi, da je nižje stopnje stanarinske doklade treba zvišati najmanj za 40%. Kraji, ki pridejo glede preiskovanja v prvi vrsti v poštev, so: Bruck, Gradec, Maribor, Ljubljana, Beljak, Linc, Inomost in Bolcan.

Predsednik povdarja, da obstoji v skupnih postajah glede stanarine norma v toliko, da uprava ne more teh postaj pomakniti v višji stanarinski razred kot c. kr. državne železnice. Odpomoč je tam mogoča, kjer zvišajo c. kr. državne železnice stanarinsko doklado.

Član personalne komisije Korp navaja slabe stanovanjske razmere v Gradcu, kjer more stanarino plačati le še kak poduradnik z majhno družino, dočim slugam to ni mogoče s tako majhno stanarinsko doklado. Predsednik obeta, da bo o tem obvestil generalnega ravnatelja.

K sedmi točki dnevnega reda povdarja član personalne komisije Scherbaum, da je treba o tej točki zopet govoriti, ker je edina določba okrožnice 465 A, 1910, ki je bila res koncesija za vlakospremljevalce, namreč 11. točka te okrožnice tako sestavljena, pa ima merda komaj en odstotek vlakospremnega osebja korist od nje. Zahtevano podarjenje let naj bi tvorilo kolikor možno pravično zenačenje za vlakospremljevalce, ki so bili svojčas nastavljeni z majhno začetno plačo in so dolgo vrsto let ostali v teh

majhnih plačilnih stopnjah, ter vsled tega niso dosegli istih dohodkov, ki bi jih morali dobivati na podlagi službene dobe. Ta zahteva je upravičena že vsled poznejšega zvišanja začetnih plač in skrajšanja napredovalnih rokov. Primera sprevodnikov južne železnice s sprevodniki državne železnice nam kaže, da so zadnji z isto službeno dobo za eno ali dve plačilni stopnji pred našimi, ker so bile pri državni železnici plačilne in napredovalne razmere že prej mnogo boljše kot pri južni železnici. Govornik odda nato primerjalno tabelo, ki se doda zapisniku.

Predsednik ravnatelj dr. Fall opozarja, da je generalni ravnatelj že v pogovoru dne 27. oktobra 1910 izrekel, da se bode pečal z vprašanjem, če ni mogoče vsaj starejšim letnikom izmed slug, ki so bili svoječasnoma nastavljeni z začetno plačo 720 kron kakor tudi starejšim poduradnikom na kak način pomagati. V kolikor pozna predsednik intencije generalnega ravnatelja, je upati, da se že pri napredovanju julija 1911 nekaterim slugam, ki so bili nastavljeni s plačo 720 kron in ki bi normalno napredovali šele leta 1912, podari eno leto potom izrednega napredovanja. Pričakovati je torej, da se bo to postopanje vršilo tudi pri prihodnjih napredovanjih, dokler ne pridejo vsi, ki so za to upravičeni, na vrsto. Principielne norme glede te ugodnosti za sedaj še radi velikih težkoč ni mogoče. Slugam pa je tudi vse eno ali pridejo do tega potom norme ali pa potom izrednega napredovanja. Seveda se mora pri izbiri prizadetih slug najti določeno mejo, ter je popolnoma izključeno se ozirati na vse, ki so bili svojčas nastavljeni s plačo 720 kron, kakor je tudi v 7. točki dnevnega reda navedena čakalna doba nad dve leti v tej plačilni stopnji kot podlaga. Določitev te meje je odvisna od generalnega ravnatelja in upravnega sveta.

Nadalje namerava uprava podeliti enako ugodnost tudi starejšim poduradnikom in sicer če le mogoče že ob prihodu julijem napredovanju. Pri poduradnikih se seveda ne more vzeti za podlago gotova začetna plača, ker ni mogoče določiti norme napram razliki v nastavljenju in napredovanju v posameznih poduradniških kategorijah.

Uprava je torej bila primorana najti drugo pot in je mnenja, da pri nameravani ugodnosti pridejo v poštev le isti poduradniki, ki so na slabšem v razmerju dolgoti službene dobe in plače katero sedaj dobivajo in pa časa, ki ga še rabijo, da dosežejo končno plačo. Ta naznanila pa je smatrati neobveznim, ker še ni znan končni sklep uprave.

Po daljši debati opozarja predsednik zopet na dano izjavo glede morebitnega vpoštevavanja slug, ki so bili nastavljeni s plačo 720 kron, ter konstatira, da pride za sluge nameravano podarjeno leto najprej v prid sprevodnikom, na katere se ni oziralo v točki 11. okrožnice 365 A, 1910.

Na vprašanje člana personalne komisije Scherbauma, katero kategorijo se bo vzelo kot primer pri vpoštevavanju starejih poduradnikov, odgovarja predsednik, da se pri različnih razmerah more primerjati le poduradnike enake vporabne kategorije.

K osmi točki dnevnega reda izvaja član personalne komisije, Korp, da je imela uvrstitev plačilne stopnje 1300 kron osodepolne posledice posebno za vlakospremnost osebje, ker vlakospremljevalci, ki so prej napredovali po štirih letih iz plačilne stopnje 1200 kron na 1400 kron, morajo sedaj čakati šest let, predno pridejo iz stopnje 1200 na 1400 kron. Tudi v tem se izraža zapostavljanje vlakospremljevalcev napram drugim poduradniškimi kategorijam. Tako n. pr. se je strojevodjem omogočilo, da napredujejo od 1200 kron na 1300, od 1300 na 1400, od 1400 na 1600 in od 1600 na 1800 kron v vsaki plačilni stopnji že po enem letu. Čakalno dobo za sprevodnike-vlakovodje in nadsprevodnike iz plačilne stopnje 1200 kron na 1300 kron je torej znižati na dve leti.

(Konec prihodnjič.)

Revolucija in izobrazba.*)

Ne vemo, če je še mnogo ljudi v tako zvanih civiliziranih deželah, ki razumejo kaj o splošnem razvoju človeštva, pa niso popolnoma prepričani, da je socialna revolucija neizogibna. Mogoče da se najde še takih optimistov, toda veliko ne more biti njih število. Vsa znamenja dokazujejo, da stojimo na pragu nove dobe, katere ne bodo označevale samo nove letne številke, temveč se bo tudi bitno razlikovala od sedanjega časa. Kdor ni popolnoma zaslepljen, mora spoznati, da se približujejo neizogibno potrebne, v razmerah samih utemeljene socialne izpremembe, katerih ravno zato ni moči preprediti, ker jih razmere same zahtevajo.

V vseh strokah človeškega življenja se kopičijo dokazi za to. Iz »visoke« politike, iz narodnega gospodarstva, iz znanstvenega in tehničnega razvoja, iz socialnih bojev, skratka iz vsega, kar tvori človeško življenje, lahko spoznavamo, da ni več fraza, ako se govori o bližajoči se socialni revoluciji. Socialna nasprotja so že toliko razvita, tako potencirana, smodnika je že toliko nabranega in toliko isker skače že po zraku, da se pripeti vsak trenotek lahko eksplozija.

Socialna revolucija je neizogibna, to je treba spoznati in priznati.

Revolucija ne more biti nikdar delo posameznika; ako je ne povzročijo razmere, ako ni v splošnem položaju utemeljena, se izvrši v navaden, običajno bolj smešen nego resen »puč«. Njen začetnik mora biti duh časa, nihče drugi je more roditi, nihče drugi izvesti. Neumno je torej, če se pravi: Socialisti »hočejo« revolucijo. Ne: Oni jo hočejo, temveč oni pravijo; Neizogibna je. Čitajte v dnevnih zgodovini tako pridno, kakor ste se učili rimsko in grško historijo; spoznavajte duh našega časa, kakor ste skušali analizirati duha reformacije; premotrite socialno strukturo zadnjega dneva, zadnje ure, kakor ste premišljevali francosko družbo pred veliko revolucijo — ako to storite in ako ste odkritosrčni, morate priznati, da se približuje socialna revolucija z ogromnimi, bliskovito hitrimi koraki.

Nihče je ne more preprediti; nobena reforma je več ne zadrži. Kakor je ne more nihče onemogočiti. Toda nekaj drugega bi bila družba lahko storila. Kar je neizogibno, na to se moramo pripraviti. In kako se je pripravila družba na socialno revolucijo? Mi pravimo: Nikakor ne.

Nihče ni prerok, nihče ne more povedati, kako se bo socialna revolucija izvršila. Toda, ako se ozremo po sedanjosti in preteklosti, lahko ugibamo s precejšnjo gotovostjo. Vedeti moramo, v kakšnih razmerah in kako so se vršile večje revolucije v minulih časih in potem moramo premotriti razmere naše dobe.

Najbolj nam sili v oči dejstvo, da je med posameznimi revolucijami v zgodovini velikanska razlika v žrtvah in v uspehu, tako namreč, da so se včasih dosegli velikanski uspehi z razmerno malimi žrtvami, dočim so padale včasih ogromne žrtve, ne da bi se bil dosegel primerno velik uspeh. In preiskujoč vzroke tega dejstva, moramo spoznati, da igra splošna izobrazba v tem oziru velikansko ulogo. Čim večja splošna omikanost, tem večji uspeh, tem manjše žrtve in obratno.

Pa če nam ne bi podajala zgodovina za to nobenih dokazov, bi morali vendar biti duševno slepi, da tega ne bi spoznali. Omikanost — ne to kar se imenuje, nego to kar je omikanost — povzdiguje človeka nad žival, jemlje mu divjaštvo in barbarizem, ter ga oplemenjuje. Brez prave, notranje izobrazbe ni plemenitosti. Posamezne, tudi plemenite lastnosti se lahko podedujejo, toda ako jih zanemarimo, se vedno zopet pojavlja atavizem starejših časov. Tudi podedovane dobre lastnosti je treba izobrazevati, da se vzdrže in okrepe.

In stoječ gotovo ne daleč od revolucije, ki bo brez dvoma večja, intenzivnejša nego

veliko število zgodovinskih revolucij, da, morda večja od vseh pretečenih, bi pač morali vprašati: Kako je s splošnimi plemenitimi lastnostmi, kako je z izobrazbo onih faktorjev, ki pridejo v revoluciji v poštev? Od tega je namreč odvisno, kako se bo razvijala, kako končala revolucija, katere ne more nihče preprediti.

S tugo moramo konstatirati, da so razmere v tem oziru jako žalostne. Posebno, kar se tiče naših krajev, je ljudska omika tako zaostala, da človeka srce boli, ako premotruje sedanjost, še bolj pa, ako pomisli na bodočnost.

Neka premodra državna politika, delujoča vedno po starem receptu predmarčnih časov in čislajoča najbolj ono perfidno geslo »divide et impera« (deli in vladaj), je mislila, da koristi splošnosti, s katero po krivici vedno identificira državo, vsled česar pri nas vse mrgoli različnih državnih interesov; mislila je, da koristi splošnosti, ako zanemari ogromne množice ljudstva na korist malobrojnih posameznikov in te teorije se je držala zlokobna avstrijska politika tudi v duševnem oziru. Zato vidimo še dandanes cele dežele, v katerih je splošna omika tako grozno zanemarjena, da presega število analfabetov število onih, ki znajo vsaj pisati in čitati, zato najdemo še cele narode, ki nimajo lastnega vseučilišča, da, katerim primanjkuje celo najpotrebnejše srednje šole, zato vidimo tudi, da služi duh, ki vlada v obstoječih nezadostnih izobraževališčih, vedno bolj onim imaginarnim državnim interesom, nego pravi, zdravi, temeljiti in splošni izobrazbi in vidimo, da stoji naše gimnazije in realke v marsičem še vedno na istem stališču, kakor pred 30, 40 in še več leti.

Seveda je to deloma umevno. Kapitalizem, ki vlada v modernih državah, skrbi za tako izobrazbo, kakršno potrebuje v svoj namen. Temelj za njegov razvoj je velika armada delavcev, kateri morajo s svojimi rokami množiti bogastvo. Le z rokami; drugega kapitalizem od njih ne potrebuje in ne zahteva. Duševna kvalifikacija delavcev mu ni nič mar. Kapitalizem si ne želi inteligentnih delavcev, ker se jih instinktivno boji, vedoč, da bi tak delavec veliko preje spoznal svoj nedostojni socialni položaj. Poleg tega bi moral kapitalizem poseči v žep, ako bi hotel za ljudsko omiko kaj storiti in to mu je bolj neugodno, kakor pekel z vsemi hudiči.

Razven delavcev potrebuje kapitalizem uradnike in vojake, prve in včasih tudi druge za »vzdrževanje reda«, in druge zlasti za otvarjanje novih trgov in trgovinskih področij. Uradniki in vojaki potrebujejo pač nekaj izobrazbe, toda kapitalizem jim želi samo strokovne omike, toliko, da ravno lahko izpolnjujejo one dolžnosti, katere jim sistem nalaga. Večje omike kapitalizem tudi pri njih ne želi.

To bi bilo — seveda ne s človeškega, ampak samo s specifično kapitalističnega stališča — opravičeno, ako bi imel kapitalizem zagotovilo, da je njegov sistem večin. A njegovi dnevi se že štejejo, revolucija, katera ga odpravi za vse čase, je že pred vratmi. In tu bi se utegnila brutalna sebičnost kapitalizma hudo maščevati. V dnevih splošne razburjenosti, ko se živalski nagoni v človeku itak bolj vzbujajo, more samo omika brzdati razvnete strasti. Kdo jih bo brzdal, ako ne bo omike?

V Avstriji se je glede ljudske izobrazbe mnogo grešilo, posebno mi na jugu to občutimo. Ali se še v dvanajsti uri ne misli popraviti, kar bi se še moglo popraviti?

Dopisi.

Cvetke iz skladišča drž. žel. v Trstu razširjajo tak vonj, da ga ni moč več prenašati. Bivši zaupnik in agitator Z. J. Ž., je ena teh cvetk. Ker mu za njegovo demagogično početje žito ni hotelo iti v klasje, je posnemal dr. Rybára, ter preskočil v kuto. Vstopil je v prometno zvezo. Hudomušneži so mu nadeli ime: »oficial, grof Sardelca,« že vedo zakaj! Najbolje pa ve to par njegovih ljubljencev, ki so, mesto

da bi opravljali svojo službo v skladišču državne železnice, za katero so plačani, v sardelcah dobili povod, da so kareto rinili proti njegovemu domu.

G. Kotnik, ki je sedaj postal pobožen in bogaboječ, pa je najbrž pozabil Kristov nauk: »Ljubi svojega bližnjega«. Kdor ne trobi v njegov rog, pri tem vporablja svojo uradniško oblast in ga šikanira, ter prestavlja na slabša mesta, ali pa celo odstavlja, ako ni dotični vsled neznoznih razmer dati slovo železnici.

G. Kotniku bi svetovali, naj preveč ne hodi s svojo masleno glavo na solnce, ker se kaj lahko stopi in ako se ne bode poboljšal, se še oglasimo.

V njegovem početju pa sekundira gospodu Kotniku skladiščni sluga Korošec Konrad, znanj junak noža in kamenja na shodih. Ta junak je nekoč težko poškodoval nekega sodruga in mnogim pokvaril obleko. Le naši prizanesljivosti se ima zahvaliti, da ni šel rčet zobat. To človeče denuncira naše sodruge, ter jih s pomočjo oficijala Pasqualija po nedolžnem spravilja v zapor. Sedaj je menda iz same bogaboječnosti in strahu, da ga socialni demokratje pohrustajo, postal blagajnik škofove prometne zveze.

Nam sicer ni nič mar, če gre vsak dan k spovedi in petim mašam, ampak nas uboge se-stradane delavce naj pusti pri miru, ter nas naj ne nadleguje 2. in 18. vsakega meseca za kronce v svrhu farških spletkarij. Teh par borih kronce kar jih dobimo, vemo porabiti za kaj boljšega nego za tako nepotrebno organizacijo, kot je prometna zveza.

Merodajne faktorje pa opozarjamo tem potom na neznosne ruske razmere. Upamo, da bode to zadostovalo, ter vendar enkrat konec terorizma v skladiščih državnih železnic v Trstu, ako ne, bomo primorani nekoliko bolj posvetiti v ta kot. Prizadeti.

Z državnega kolodvora v Trstu.

Na tukajšnji postaji je slabo preskrbljeno s stranišči. Skandalozno je, da za skladiščne delavce, katerih je nad 100, ne glede na one, ki delajo na prostem, ter na skoro enako število voznikov in delavcev strank, ki dovažajo oziroma prejemajo blago, ni nič drugega kakor napol podra lesena baraka, ki naj služi kot stranišče. Po razsežnem prostoru, kje se aranžirajo vlaki in kjer se nahaja vozni park, pa ni sploh nobenega stranišča. Pripeti se, da si marsikateri izbere kak prazen tovorni voz za začasn kloset, kar gotovo ni lepo. Gosp. inženjerjem tukajšnje sekcije priporočamo to reč za nadaljnje studiranje.

Škofjaloka. Pri nas imamo nekega pismonoša — Grims je njegovo ime — ki je sicer duševni revček, ali kar si upa ta mož glede našega časopisja, presega že vse meje. Pred nekaj časom je prinesel nekemu našem sodrugu »Železničarja« ravno koga ni bilo doma in je nagovarjal ženo, kako da trpi kaj tacega, ker ta časopis je socialno-demokratičen, strašansko pregrešen itd. Kako se je pa možakar začudil, ko je prinesel pretečene dni nekemu na novo vstopivšemu sodrugu »Eisenbahuerja«. »Ali imate Vi to naročeno«, ga vpraša ves zelen svete jeze. »Ne veste kaj je to? To je časopis socialnih demokratov. Nisem verjel, da ste tako daleč prišli« in druge take reči je klatil možicelj. G. Grims, ako ne veste, Vam povemo, da sta ta dva časopisa naša delavska in strokovna časopisa in Vaša služba zahteva, da nam jih izročate z istim veseljem kakor drugim »Domoljuba«, »Našo Moč« in druge take cunje. Svarimo Vas ne uganjajte Vaših neumnosti, ker sicer Vas, bodemo priporočili c. kr. poštini upravi. Zapomnite si, da se naše vrste množe in da se bode število »Železničarja« v kratkem podvojilo.

Mogoče bodejo te vrstice zadostovale, da bode mož opustil svoje opazke in da si bo zapomnil, da njemu ni nič mar, kaj mi beremo in kje smo organizirani. Torej pamet!

Škofjaloka. Kako očetovsko skrbi državna železnica za higijeno, se najlepše kaže pri takozvanih vlakojavnicah. Žel. ministerstvo je pač uvidelo potrebo vlakojavnic, ter si iste tudi nabavilo s popolno opremo kakor: semaforom, telefonom itd. Pri tem pa so gospodje menda popolnoma pozabili — vsaj tako si človek misli — da bo pri tem tudi treba uslužbenca kateri bo opravljal to službo, in sicer uslužbenca — človeka, ki je po božji in človeški podobi podoben

* Ta članek smo ponatisnili iz »Zarje« štev. 78, ker je tudi za železničarje jako važen.

drugim ljudem, človeka, ki ima ravno tako svoje telesne potrebe, kakor tisti gospodje, ki so si to prekorično napravo omislili — sicer bi bili gotovo poleg drugega postavili tudi tisto moderno stavbo, ki se imenuje — stranišče. Ker pa istega ni, ter se uslužbenci te potrebe ne morejo odvaditi, je jasno, da se poslužujejo takih običajev, ki so bili menda že v pradobi moderni. Da vsled tega okolica vlakovjavnice ni posebno prijazna, se razume. Toda tudi tu so nam odpomogli, dali so namreč vsakemu nekaj kg. apna, da se tem neprijetnim rožam pobeli glave, ker uprava baje misli, da je s tem že opravljeno, če se jim barva spremeni, vse eno pa ji je, kako se človek teh znebi.

Da je taka stavba nad vse potrebna, mora menda vsak vedeti, le železniška uprava ne, kajti da ni posebno prijazno če je v okolici polno kmetov in človeka taka potreba napade in tudi proti vsaki morali, kajti rad ali nerad se mora človek tega poslužiti kar je mogoče.

Torej, gospodje, ki se vozite tod mimo, ozrite se tje na tisto stran, kjer cvetejo tiste zlahtne cvetke vaše zanikernosti, in naredite nam že enkrat toli potrebno stranišče.

Nabrežina. Železniška uprava hoče imeti zadovoljne uslužbence, skrbi pa zanje slabše nego kmet za svoje posle. Kadar udinja kmet hlapca, deklo, ali pastirja, mu da tudi stanovanje. Južno železniška uprava pa nastani mnogo službujočega osebja v Nabrežini, ne da bi se brigala zato, kje in kako bodo stanovale uboge pare. Ako je kak uslužbenec premeščen v Nabrežino in pride tje ter vidi stanovanjsko mizerijo, se po pravici vpraša: »Ali sem kazenskim potom sem premeščen?« Če uslužbenec slučajno nima kope otrok, še dobi kje kakšno stanovanje, ali tudi to večidel kot gost kakega drugega stanovalca, s katerim deli stanovanje. Sobo imata vsak po eno, kuhinjo pa skupno. Ako pa ima železničar mnogo otrok, mu hišni gospodar enostavno reče, da ga ne mara, ker ima preveč otrok. Sedaj pa pomislimo koliko britkosti mora prenašati oče, ki komaj preživlja svojo deco in ga vrhutega hišni oderuhi ne sprejemajo pod streho radi otrok! Železniška uprava pa vse to mirno gleda in ne oane »iti z mezincem, da bi vsaj nekoliko ublažila skrajno neznosno bedo železničarjev. Ker pa uprava vedno pomnožuje osebje v Nabrežini, ki je sicer potrebno, je tudi njena dolžnost, da preskrbi stanovanja za osebje. Popolnoma napačno je, da uprava prepusti osebje svoji usodi, ko bi ji vendar ne smelo biti vseeno, kako si osebje odpočije in kako životari. Saj je vendar sama močno zainteresirana na tem, da zadostno spočilo osebje opravlja službo in da ga ne tarejo vedno in vedno mučne skrbi. In če mora uslužbenec skoraj ves svoj zaslužek vreči hišnim oderuhom v nenasitno žrelo, mu ne ostaja skoraj nič, s čemer bi preživljal sebe in svojo družino. Odkod pa naj dobi novih moči, ako mora stradati? Skrajni čas je, da se odpomore tej mizeriji! Tudi mi smo ljudje in ne živali! Torej zahtevamo toliko, da homo mogli dostojno živeti. Zaklicati treba upravi: »Do tu sem in ne dalje!« Da pa moremo to tem lažje storiti, pozivljamo vse, ki so še izven organizacije, da se vsi do zadnjega organizirajo, ker s samim judikovanjem ni nič opravljeno.

Iz krogov prognih vravnalcev. Progni vravnalci so se prištevali do sedaj k najpotrpežlivejši kategoriji c. kr. drž. železnic. Šele pritisk neznosne druginje je tudi to kategorijo primoral, da se je začela vsestransko oglašati po izboljšanju razmer. In ravno prognii vravnalec trpi in prenaša najhuje posledice vsled druginje kajti on nima nikdar kosila pri družini. Pred leti, ko je bilo meso ceneje si je kupil $\frac{1}{4}$ kg. mesa, katerega je skuhal zunaj na progii in je imel gorko kosilo opoldan. Kako naj si pa sedaj privoščii kaj takega pri sramotno nizki plači, katera bi komaj za njega zadostovala ako bi hotel živeti malo bolje. Kaj naj dá potem svoji družini? Torej se mora mož zadovoljiti na

progii s kruhom in vodo dan za dnevom, ob neznosni vročini poleti in v hudem mrazu pozimi. Predstavljajte si razkošno življenje prognih vravnalcev ob zgoraj označeni hrani, ki so gotovo vsestransko »zavidani« za svoje luksurično življenje. Da se pa more ob tem živeti, je treba posebne, dolgotrajne izkušnje v predmetu, kateremu se pravi stradanje. Ker pa imajo do te izkušnje v prvi vrsti pristop prognii vravnalci, se ni čuditi, da so postali v tem pravi mojstri. Upamo, da se jih saj v umetnosti stradanja ne bode zapostavljalo in da se jim prisodi prva odlika. Vi pa tovariši, kar Vas je še izven organizacije, vsi do zadnjega v splošno pravovarstveno in strokovno organizacijo.

Domače vesti

Naš izlet v Ljubljano.

Dvakrat je bil prepovedan. Da je bil prvič prepovedan, je razumljivo. Zakaj je bil prepovedan drugič je nerazumljivo. Odkar je bil Trst zadnjikrat proglašen za neokuženo mesto, se ni pripetil noben slučaj kolere več. Le »Edinost«, ki se je prej jezila, da pišejo zunanji listi o tržaški koleri kakor o milanski kugi, je vedela za pet slučajev. »Slovenec« jih je iz petik slučajev napravil 6 in za nameček dodal še 5 mrtvih. Ko so tukajšni delavci izvedeli o prepovedi, so trdili, da se je baje nalegla v Ljubljano politična kolera. Izlet bo sedaj 24. t. m. Tržaški delavci hočejo še letos vrniti poset ljubljanskim sodrugom. Upamo, da ne bo nastal pri »Edinosti« več noben slučaj kolere in da se bodo dne 24. t. m. veselili v Ljubljani delavci v bratskem objemu in si ponovili obljubo, da hočejo naprej in naprej do končne zmage.

Predkoncesija. Železniško ministrstvo je podelilo inženirju Otonu Denku v Voloski in mestnemu stavbenemu mojstru Ivanu Frankoviću dovoljenje za tehnična pripravljala dela za železnico nižje vrste od Kastva čez Rubeše, Srdoče in Blešiče do deželne meje pri Lenci v smislu obstoječih določb za eno leto.

INOZEMSTVO.

Železniške katastrofe. Iz Bukaresta se javlja dne 27. avgusta: Proti 8. uri zvečer je iz Berolina prišedši ekspresni vlak v bližini Bukaresta trčil ob tovorni vlak, ker ogiba ni bila prav postavljena. Sedemnajst oseb je ranjenih. En zavirač tovornega vlaka je mrtev. Proga je zopet prosta.

Iz Varšave se javlja dne 27. avgusta: Načelnik mejne straže v Dobrovi-Gornici, Dimofrej, se je s posebnim vlakom peljal v Sosnovice, da pregleda tamošnjo mejno stražo. Nedaleč od Sosnovic mu pride osebni vlak naproti in vlaka sta skupaj trčila. Oba stroja in trije vozovi osebnega vlaka so popolnoma razbiti. Več oseb sprevozniškega osebja je mrtvih in mnogo potnikov ranjenih. Med potniki osebnega vlaka je nastala grozna zmešnjava. Iz Dobrove je prišel rešilni vlak, ki je ranjence prepeljal v Dobrovsko bolnišnico.

Železniška nezgoda v Ameriki. Na železnici Lehigh-Valley v gorovju Blue Mountains je pri mostu, ki vodi čez 18 čevljev globok jarek, skočil iz tira vlak, v katerem so se vračali veteranci z neke slavnosti iz Rochestra v Novi Jork. Štirje vozovi so padli čez nasip v jarek. Iz razvalin so potegnili 37 mrtvih. Več kot 20 oseb je težko ranjenih. Ranjenih je nad 70 oseb. Vlak je bil poln in precej dolg. Za vzrok nezgode se še ne ve. Na mestu nezgode je voda precej globoka, tako da je več potnikov utonilo predno je prišla pomoč. Rešilna akcija je bila težavna, ker je bil most vsled nezgode razdrt.

Železničarji proti vojni. Pred par tedni je bil v Parizu kongres železniških delavcev, ki se je odločno izrekel zoper bojne spletke meščanskih vlad, zlasti pa je protestiral proti maročanski politiki, katero bi v slučaju vojne moral poplačati proletarijat s svojo krvjo.

Železničarska stavka v Ameriki. Iz Chikaga poročajo, da grozi na južnih železnicah stavka, ki je skoraj neizogibna. Uslužbenci

zahtevajo izboljšanje plače in priznanje organizacije.

DELAJSKO GIBANJE.

Železničarsko gibanje. Kakor se iz Dunaja poroča, žuga vlada z militarizacijo železnic, če bi prišlo do železničarske stavke. (Zelo socialno mišljenje!) Pozivnice za rezervne častnike in vojake so že spisane. Vlada računa, da bi imela na razpolago železniški in brzovajni polk v vojnem stanju, za železniško službo sposobno pionirsko moštvo, železničarje, ki so rezervisti ali nadomestni rezervisti, uradnike iz centrale in stavkokaze.

Na papirju se lahko delajo taki računi. Situacija je taka, da je prav podobnega žuganja treba. Če imajo toliko denarja za militarizacijo, naj ga porabijo za izpolnitev železničarskih zahtev, pa ne bo treba razburjenja.

Kakor vidimo, se vlada pripravlja za potlačanje železničarskega gibanja, a da bi sledila času in ugodila železničarskim zahtevam, na to ne misli. Raje zmeče tisti denar skozi okno. Raje podpira oderuhe, ki izstradajo ljudstvo, mesto da bi izvajala socialno politiko v korist širokih slojev. Učila se je naša vlada in posnemala druge države, toda ne v socialnem napredku, temveč v izstradanju, obremenjevanju in zatiranju ljudstva. Še je čas, da krene na pravo pot. Ugodi naj železničarskim zahtevam in ne bo se ji treba bati stavke. Ako se pa železničarje pritira skrajnosti, so tudi na to pripravljeni.

Gospodarski pregled.

Železniški vozni listki za delavce na domu.

Trgovinsko ministrstvo je odredilo, da se dovolijo znižane vožnje tudi delavcem na domu. Taki delavci se morajo pri postajni blagajni izkazati z izkaznico, ki jo dobe od pristojne obrtne oblasti. Znižani vozni listki pa se izdajajo tem delavcem samo takrat, ko neso svoje izdelke na trg, odnosno ko nakupujejo material in sicer do one postaje, kjer izpečavajo svoje izdelke in nakupujejo. Tozadevne izkaznice izdaja delavcem ona obrtna oblast, v katere okolišju je delavčevo bivališče.

Delavske počitnice. Praška tovarna gumbov Waldes & Cie. je svojim odjemalcem razposlala sledeči dopis: »Da nudimo delavstvu blagodejne učinke poletnih počitnic, smo se odločili zapreti tovarno v Vršovicah od 5. do 15. t. m. Prosimo Vas, da sprejmete naše obvestilo v vednost in da nam izvolite sporočiti svoja cenja, naročila še pred to dobo, da jih moremo pravočasno izvršiti.« Pri dobri volji podjetnikov se da brez škode za zavod urediti poletni oddih delavstva, kar izpričuje ta dopis. Kdaj bo srečalo podjetnike po naših krajih to spoznanje?

RAZNE STVARI.

Kaj stane vojska? Razna poročila nam kažejo koliko ljudskih in denarnih žrtev požre vsaka vojska. Samo žrtve v denarju znašajo milijarde kron. Koliko pa se opustoši rodovitnih polj, vasij, mest in trgov, se malokje našteva. Kako ogromni so stroški in koliko dobrega bi se za ljudstvo lahko storilo z istim denarjem, nam kaže sledeči primer:

Po uradnih podatkih angleške vlade je stala vojna z Buri 5 milijard in 575 milijonov kron. Če prištejemo še vojne izdatke Burov je stala angleško-burska vojna ogromno svoto 6 milijard in 250 milijonov. Številka je tako orjaška, da si je človek ne more dobro predstaviti. Za boljše umevanje navajamo sledeče številke. Za navedeno svoto bi se dale urediti naslednje naprave:

100 modernih mest, vsako s tisoč hišami, vsaka hiša z vrtom po 25.000 kron	2.500 mil. K	
2 milijona starostnih penzij po 625.000 K	1.250	» »
1000 javnih nasadov po 6250 K	625	» »
50.000 delavskih hiš s 5—8 sobami, kopalno sobo in vrtom, vsaka po 10.000 K	500	» »
50.000 vrtnih igrišč po 6250 kron	313	» »

1.250 znanstvenih zavodov po 250.000 K	312 mil. K
100 zavetišč za osebe brez stanovanja, vsako po 1,250.000 K	125 » »
500 bolnic po 250.000 K . . .	125 » »
200 višjih šol po 625.000 K . .	125 » »
100 javnih knjižnic po 500.000 K	50 » »
100 javnih kopalnic po 500.000 K	50 » »
200 ubožnic po 250.000 K . . .	50 » »
50 sirotišnic po 1,250.000 K . .	62 » »
20 šol po 1,250.000 K	25 » »
2000 rešilnih čolnov po 18.750 K	47 » »
100 plavajočih bolnišnic za mornarje po 250.000 K	25 » »
10 morskih zdravilišč po 2,500.000 K	25 » »
1000 ljudskih kuhinj po 25.000 K	25 » »
20 rodbinskih zavetišč po 1 mil. 250.000 K	25 » »

Skupaj 6.250.000.000

Če računamo dnevno mezdo človeka po 5 kron na dan, in če vzamemo, da je vsak človek — všteti otroke, starce in bolnike — za delo sposoben, bi morali vsi Slovenci od kraja delati 2000 dni t. j. šest let, preden bi zaslužili navedeno svoto. Iz teh števil je jasno razviden ves »blagoslov«, ki ga deli militarizem modernim narodom. Vse kulturne in gospodarske naloge se zanemarjajo, le da se redi kapitalistični moloh, ki služi obrambi kapitalističnih privilegijev. Paradiz na zemlji si lahko ustvarijo ljudje, če porabijo omotične svote, ki jih leto za letom požira militarizem, za povzdigo delavskega razreda, za izboljšanje blagostanja.

Sodba katoliškega župnika o socialni demokraciji. Oton Feuerstein, katoliški župnik v Gaildorfu za Virtemberskem je izdal brošuro »Sozialdemokratie und Weltgericht« (Socialna demokracija in sodni dan), v kateri se odpevuje katoliški cerkvi in se proglasa za socialnega demokrata. Feuerstein pravi v brošuri, da je Kristus zasledoval tiste cilje kot socialna demokracija in da je bil za odpravo zasebne lastnine in za skupno lastnino. Njegovo »kraljestvo božje« se sklada s socialističnim naukom o svetu, kjer ne bo krivice. A kraljestvo božje bo možno le tedaj, če zavladava komunizem. Cerkev so doslej — tako piše katoliški župnik — delale zoper Kristusove zahteve. Feuerstein kaže, kako so cerkve v svoji gonji za politično močjo, postale dekle mamona. Suženstvo delavstva proglašajo in menijo, da so dopolnile svojo vlogo, če vabijo ljudi na opravljanje raznih obredov, če podajajo ljudstvu suhe dogme in če dražijo v njem pobožna čustva. Po Feuersteinovem mnenju cerkev danes ne ve, zakaj da je na svetu; vsled tega je cerkev na krivi poti. Vera bodočnosti bo socialni protestantizem (?), in židje bodo igrali vrnivši se v Palestino zopet veliko vlogo. Avtor ima, kakor je videti, čudne nazore o duševni osodi človeštva; giblje se rad v fantastičnih sferah, ampak to, kar pravi o sodobnih cerkvah, je zelo zanimivo, zlasti iz ust uradnika ene teh cerkev.

Vršili so se sledeči shodi in zborovanja.

Ljubljana. Železničarski shod dne 7./IX. v restavraciji »International« v Ljubljani. Poročilo konference z Dunaja in zahteve železničarjev, ste bili točki dnevnega reda. Poročevalec je bil sodr. Kopač, ki je izvajal približno sledeče: Konferenca železničarjev je sklenila zahtevati 20% izboljšanja stalnih dohodkov in izvaja nadalje sledeče:

Od leta 1905 ni bilo tako resnega položaja kakor je sedaj. Draginja je leta 1904 posebno vzrastla in to je takratno gibanje železničarjev povzročilo. Vlada je obljubila v treh letih zahteve izpolniti. Leta 1907 je bilo gibanje na privatnih železnicah, katere so tudi obljubile in obljube le deloma izpolnile. Leta 1908 je bilo konec roka, katerega je vlada stavila za izpolnitev danih obljub. Ali namesto 20 milijonov, katere je sodrug Ellenbogen v parlamentu zahteval za izboljšanje železničarskih plač, kar bi vsaj nekoliko izboljšalo stanje železničarjev, so vsi tisti narodni

kakor tudi katoliški kompetenti ministerskih stolčkov kakor tudi ministri, kateri se zanje boje, glasovali proti in tako so bile zopet prošnje in nade železničarjev za dolgo časa pokopane, kar pa ravno tiste poslance ni zadržalo, da so z mirno vestjo v delegacijah glasovali in privolili svoto 570 milijonov kron za kanože in ladje.

Za omejitve bede železničarjev so bile državne blagajne prazne, ali za nabavo moralnega orodja se ravno tista vlada ni obotavljala tudi en trenutek obložiti z novimi davki ravno tiste železničarje, kateri so malo poprej prosili za izboljšanje svojega gmotnega stanja.

Vlada ima 9000 predlogov, celi kup jih je še nerešenih in sedaj državni železničarji, je na vas ležeče, da se rešijo tisti predlogi kateri leže nakopičeni pri vladi. Vlada je dobro vedela, da bode prišel čas ko železničar ne bode mogel več vstrajati ali ona ni storila nič. Danes je veliko sprevednikov, ki se morajo marod javiti, ker radi pomanjkanja sredstev ne morejo na progo v službo.

Storili smo vse kar je bilo mogoče. Skoraj kleče smo prosili, ali našli smo gluha ušesa in če vzamejo sedaj železničarji sami to akcijo v roke, tedaj bode vlada morala slišati; prepozni bodo izgovori. Ne potrebujemo razkošnosti temveč kruha in če je železničar primoran nastopiti proti vladi, ga je pritirala do tega koraka beda in glad. Železničarji se zavedajo položaja in posledic, tudi na mogoč razpust svoje bojne organizacije ali to bode le dokaz vladne bojzljivosti in kdor beži, nima poguma, to bode le udarec v vodo. Ali pa namerava morda vlada še vse kaj drugega? Vedi vlada ako ne ugodiš našim skromnim zahtevam, stori karkoli hočeš, našla nas bodeš pripravljene. Sejala si veter, žela bodeš vihar.

Vsekakor pa državni železničarji bodite uverjeni, za vami stojijo južni železničarji kakor en mož ako bode treba dati tej akciji pomoči. Še kratek čas nas loči od odločitve in to porabimo za utrjenje naših vrst. Združite se, ker v združitvi je moč. In če bode solidarnost, bode tudi zmaga. Na vas je ležeče, koliko bode dosegli. Združite se tiste, ki niso med vami in tudi tiste kateri so ali z obupa ali pa s prigravarjanja zašli v tisto nesramno zalego, katera se imenuje »jugoslovanska železničarska zveza«. Ne sovražite nikogar, ker sleherni človek je včasih omahljiv. Treba je sedaj, da se poprimemo vsi za eno vrv in gorje vladi dotakniti se le enega železničarja. Videli bomo če je res tako močna. Zapalili ji bomo po celi Avstriji in potem ti gluha in slepa vlada bodeš morala slišati in videti da to kar nas je do tega pritiralo ni bila prevzetnost ampak tvoja slepota za našo bedo. Krivi ne bomo mi, krivi bodo tisti odirski vladni svetovalci. In ako ima vlada ljudske oderuhe za svetovalce, za svoje uslužbenke pa gluha ušesa smo pripravljene stopiti v boj proti ljudskim oderuhom in v bolj proti vladi. Zatorej vlada slušaj in zbudi se, da ne bode prepozno. Vam zakličemo: združite se, ker v združenju je moč, moč katero je vlada do sedaj sama podcenjevala.

Burno odobravanje je sledilo govornikovim izvajanjem in petsto zbranih južnih in državnih železničarjev je prisegalo v prsih medsebojno solidarnost in podporo.

Ko je govoril še sodr. Ant. Kristan o žalostnih gospodarskih razmerah, ki so povzročile grozno draginjo in nje spremljevalko bedo, ter sodr. Skorpik in Forstner, je v zaključni besedi sodr. Kopač še enkrat pozval navzoče na skupno delo, katero nam mora prisneti uspeh.

Ker se ni nihče več oglasil k besedi je v pozni noči predsednik sodr. Mozetič zaključil shod. Zborovalci pa so ostali še dalje časa skupaj in živahno debatirali o tvarini, ki je bila na dnevnem redu.

**

Dne 7. in 8. t. m. je priredila cela vrsta naših podružnic shode, da se na njih

poroča o železničarski konferenci, ki se je vršila dne 3. t. m. na Dunaju. Med drugimi so se vršili tudi sledeči shodi po § 2. zbor. zak. in sicer:

v *Borovnici* v četrtek, dne 7. ob 7. uri zvečer;

v *Št. Petru na Krasu* v petek, dne 8. ob 10. uri dopoldan;

v *Postojni* v petek, dne 8. ob 3. uri popoldne in

na *Rakehu* v petek, dne 8. ob 7. uri zvečer.

Vsi shodi so bili jako dobro obiskani, kar dokazuje, da je tudi v teh krajih prikupila beda železničarjev že na vrhunec. Kot govornika sta prišla sodruga *Petrič* in *Tomšič* iz Ljubljane in je prvi obširno poročal o današnjih gospodarskih razmerah delovnega ljudstva v obče in posebno železničarjev, ter o vseavstrijski železničarski konferenci na Dunaju, drugi pa o političnih odnošajih v Avstriji. Oziroma je posebno nečuvno početje vlade in meščanskih poslancev, posebno slovenskih klerikalcev, ki so pač vedno pripravljene glasovati za militaristične, splošnemu ljudstvu škodljive vladine zahteve, ki pa soglasno odklanjajo vse predloge, ki so naperjeni proti druginji in v korist širokih plasti ljudstva. Oba govornika sta žela na vseh shodih burno odobravanje in gotovo je, da so se ljudstvu začele odpirati oči in da vedno bolj spoznava svoje največje sovražnike, zbrane pod praporom S. L. S. Gotovo je pa tudi, da gre zahvala za to vzbujanje v prvi vrsti nevstrašeni bojavnici delovnega ljudstva »*Zarji*«, kajti le potom nje se bo razširila razredna zavest tudi v take kraje, kjer danes še absolutno vlada poneumnjevalni, črni rimski klerikalizem potom svojih hinavskih in sleparskih povop. Dolžnost vseh se že zavedajočih železničarjev je torej, da z vsvo vnmemo razširjajo »*Zarjo*«, ji pridobivajo novih naročnikov in čitateljev in s tem pripravijo pot odrešitvi delovnega ljudstva iz kapitalističnih spon današnje nezdrave družbe.

Impozanten železničarski shod v Trstu.

Dne 14. t. m. se je vršil v Delavškem domu v Trstu izredno dobro obiskan shod vseh tržaških železničarjev. Navzočih je bilo, nad tisoč železničarjev in še več bi jih bilo, ako bi ne bilo primanjkovalo prostora. Razburjenje je bilo veliko. Še bolj pa je bil razburjen vladni zastopnik, ki nam je končno razpustil shod.

Natančneje poročamo o tem shodu v prihodnji številki.

Skupina Trst I. sklicuje v pondeljek, 18. t. m. shod za južne železničarje. Začetek ob 8. uri zvečer.

Člani skupine »Jesenice«, pozor!

Opozarjamo naše člane, da čimprej poravnajo zaostale prispevke in jih prosimo, da redno plačujejo svoje prispevke. Iste, ki so s članarino zaostali nad tri mesece, pozivljamo naj jih takoj poravnajo.

Nadalje pozivljamo člane, naj oddajo blagajniku svoje članske knjižice v svrhu kontrole. *Vodstvo skupine »Jesenice«.*

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

— Napitnina je odpravljena. —

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

10 zapovedi

za zdravje in 10 zapovedi za kmetovalca, vsake posebej tiskane, dobi vsak človek zastoj v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani. V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. t. članom okr. bol. blagajne v Ljubljani, bol. zavodu c. k. tob. tovarne in bolniške blagajne južne železnice.

Izdajatelj in odgovorni urednik *Josip Kopač*. Tiska *Dragotin Priora* v Kopru.